

VšĮ **VAIKO LABUI**

Veiklos ataskaita už 2021 metus

Vaikų emocinių ir elgesio problemų prevencijos programų įgyvendinimas 2021 – 2022 mokslo metais:

- I. programa „Zipio draugai“;
- II. programa „Obuolio draugai“ ;
- III. programa „Iveikiame kartu“.

I. Programa „Zipio draugai“ yra pirma dalis tarptautinės dvejų metų vaikų emocinių ir elgesio problemų prevencijos programos. Antroji dalis - programa „Obuolio draugai.“ Dvejų metų programos tikslas - padėti vaikams įgyti socialinių bei emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų, siekiant geresnės kiekvieno vaiko psichikos sveikatos ir saugesnio mikroklimato ugdymo įstaigose.

Programa „Zipio draugai“ Lietuvoje įgyvendinama nuo 2000 metų. Šie metai programai mūsų šalyje yra jubiliejiniai – programa mūsų šalyje įgyvendinama 20 metų. Jubiliejui pažymėti buvo išleista knyga „Programa „Zipio draugai“ Lietuvoje 2000-2020“.

Programa „Zipio draugai“ skirta 5-7 metų vaikams. Ji vykdoma ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų priešmokyklinėse grupėse, pirmosiose klasėse ir prailgintos dienos grupėse, daugiafunkčiuose centruose, globos namuose ir vaikų dienos centruose. Programa skirta skirtingų gebėjimų vaikams ir įgyvendinama valstybine lietuvių, o taip pat baltarusių, lenkų ir rusų tautinių mažumų kalbomis. Yra paruošti du programos priedai: vienas specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) turintiems vaikams ugdomiems specializuotose ugdymo įstaigose, antras – SUP turintiems vaikams, ugdomiems bendrojo ugdymo įstaigose. Pirmasis taikomas Lietuvoje nuo 2017 metų, antrasis – nuo 2019 metų. Taip pat yra programos priedas SUP turintiems vaikams, ugdomiems bendrojo ugdymo įstaigose lenkų kalba (elektroninė versija).

Nuo programos įgyvendinimo pradžios iki šių mokslo metų (įskaitytinai) joje yra dalyvavę **266.849** vaikai. Programos „Zipio draugai“ pedagogo kvalifikaciją yra įgiję **5.853** pedagogai. Programos konsultanto kvalifikaciją yra įgiję 59 psichologai ir 5 pedagogai. Konsultanto padėjėjo kvalifikaciją – 88 pedagogai.

Šiais, **2021 - 2022 mokslo metais programoje „Zipio draugai“ dalyvauja** 18.388 vaikai. Programą 976 ugdytinių grupėse ar klasėse įgyvendina 988 pedagogai 554 ugdymo įstaigose. 29 ugdymo įstaigos ir 245 pedagogai programoje dalyvauja pirmą kartą. Programa įgyvendinama visose šalies apskrityse.

Pirmą kartą į programą „Zipio draugai“ įsitraukę pedagogai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo seminaruose (20 akad. valandų), kuriuose įgyja programos „Zipio draugai“ pedagogo kvalifikaciją.

2021-2022 mokslo metų gale *pirmą kartą į programą „Zipio draugai“ įsitraukusiems pedagogams* bus įteikti įgytą programos „Zipio draugai“ pedagogo kvalifikaciją paliudijantis pažymėjimai, suteikiantys teisę ir ateityje įgyvendinti programą.

Seminarai pirmą kartą programoje dalyvaujantiems pedagogams vyksta apskričių centruose, kaip taisyklė programos metodiniuose centruose (jų yra 15). Pedagogai dalyvauja seminaruose išdalinti į 12 grupių, kurios suformuotos pagal apskritis. Įvardiniai 2021-2022 mokslo metų programos seminarai praversti nuotoliniu ir kontaktiniu būdais. Seminarus veda 11 programos konsultantų. Jiems talkina programos „Zipio draugai“ pedagogai - konsultanto padėjėjai (savanoriškais pagrindais).

Visi programos dalyviai aprūpinami būtina programos „Zipio draugai“ įgyvendinimui medžiaga ir informacija: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais ir informacine medžiaga; vaikai – padalomosios medžiagos komplektais; programoje dalyvaujančių vaikų tėvai programos informaciniais ir rekomendaciniais leidiniais. Paruoštas spaudai ir atspausdintas pratybų sąsiuvinis programoje dalyvaujantiems vaikams „Zipio draugai. Mano užduotėlių sąsiuvinis“, kurį ugdymo įstaigos gali įsigyti.

Yra medžiaga programos „Zipio draugai“ pedagogams ir joje dalyvaujančių vaikų tėvams, skirta taikyti įgyvendinant programą „Zipio draugai“ nuotoliniu būdu.

Programa „Zipio draugai“ specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

Po 2017-2018 mokslo metais vykdyto pilotinio programos „Zipio draugai“ skirtos specialiųjų ugdymosi poreikių vaikams išbandymo, 2018 – 2019 m.m. pradėta šio programos segmento plėtra Lietuvoje.

2021-2022 mokslo metais vyksta mokymai pedagogams, skirti pasiruošti taikyti programą „Zipio draugai“, dirbant su SUP turinčiais vaikais. Į šiuos mokymus kviečiami visų apskričių pedagogai, jau turintys programos įgyvendinimo patirtį, pirmenybę teikiant pedagogams, dirbantiems specializuotose ugdymo įstaigose arba įstaigose, kuriose yra specializuotos grupės ar klasės. *Pedagogų, priimamų į šiuos mokymus, skaičius buvo ribojamas, stokojant lėšų juos vykdyti.*

Pedagogų rengimas taikyti programą „Zipio draugai“ SUP turintiems vaikams šiais mokslo metais vykdomas 9-oje grupėse. Seminarai pravesti nuotoliniu ir kontaktiniu būdais. Į mokymus įsitraukė 206 pedagogai.

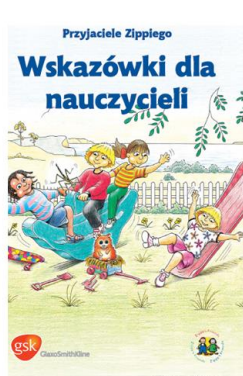
Kaip jau buvo minėta aukščiau, yra paruošti du programos priedai pedagogams, dirbantiems su SUP turinčiais vaikais: vienas SUP turintiems vaikams ugdomiems specializuotose ugdymo įstaigose, antras – SUP turintiems vaikams, ugdomiems bendrojo ugdymo įstaigose.

Pagal pirmąjį programos metodikos priedą 2021-2022 m.m. dirba 19 pedagogų (iš jų 3 pirmą kartą vykdys programą SUP turintiems vaikams) *11 specializuotų ugdymo įstaigų ir/ar ugdymo įstaigų, kuriose yra specializuotos klasės / grupės.* Programa taikoma 19 vaikų klasių / grupių; joje dalyvauja 217 SUP turinčių vaikų.

Antrasis programos metodikos priedas taikomas bendrojo ugdymo įstaigose. Ją taiko 187 pedagogai 187 vaikų grupių, kuriose iš viso ugdomi 3.668 vaikai. *Tačiau mes neturime statistinių duomenų, kiek iš šių vaikų turi nustatytus SUP poreikius.*

Visi programos „Zipio draugai“ SUP turintiems vaikams dalyviai aprūpinami būtina programos įgyvendinimui medžiaga: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais (originalios programos metodinės medžiagos komplektas + programos SUP turintiems vaikams metodinės medžiagos komplekto 1-u arba 2-u variantu) ir informacine medžiaga; vaikai – dalomosios medžiagos komplektais; programoje dalyvaujančių vaikų tėvai - programos informaciniais ir rekomendaciniais leidiniais.

Programa „Zipio draugai“ tautinių mažumų vaikams

2021-2022 m.m. programa „Zipio draugai“ Lietuvoje įgyvendinama keturiomis kalbomis: valstybine lietuvių ir trijų tautinių mažumų kalbomis – baltarusių, lenkų ir rusų.

Baltarusių kalba įgyvendinama Vilniaus apskrityje vienoje ugdymo įstaigoje, 2 klasėse, kuriose ugdoma 50 vaikų. Programą vykdo 1 pedagogas.

Lenkų kalba programa įgyvendinama Vilniaus apskrityje 18 ugdymo įstaigų. Programa vyksta 27 klasėse / grupėse, kuriose ugdomi 432 vaikai. Programą vykdo 25 pedagogų (8 iš jų dalyvauja programoje pirmą kartą).

Rusų kalba programa įgyvendinama Klaipėdos ir Vilniaus apskrityse 13 ugdymo įstaigų. Programa vyksta 19 vaikų klasių / grupių, kuriose ugdomi 398 vaikai. Programą vykdo 19 pedagogų (10 iš jų dalyvauja programoje pirmą kartą).

II. Programa „Obuolio draugai“ Lietuvoje pradėta įgyvendinti 2012 metais. Ši programa skirta 7 – 9 metų vaikams. Lietuvoje ji vykdoma visų tipų bendrojo ugdymo mokyklų pradinėse klasėse ir prailgintos dienos grupėse, daugiaviečiuose centruose, vaikų globos namuose ir dienos centruose. Programa įgyvendinama valstybine lietuvių, o taip pat lenkų ir rusų tautinių mažumų kalbomis.

Nuo programos įgyvendinimo pradžios iki šių mokslo metų (įskaitytinai) joje yra dalyvavę 52.142 vaikai. Programos „Obuolio draugai“ pedagogo kvalifikaciją yra įgiję 1.974 pedagogai. Programos konsultanto kvalifikaciją yra įgiję 22 psichologai. Konsultanto padėjėjo kvalifikaciją – 12 pedagogų.

2021 - 2022 mokslo metais programoje „Obuolio draugai“ dalyvauja 4.860 vaikai. Programą 244 ugdytinių grupėse ar klasėse įgyvendina 245 pedagogai iš 111-os ugdymo įstaigų. 15 ugdymo įstaigų ir 87 pedagogai programoje dalyvauja pirmą kartą. Programa įgyvendinama visose šalies apskrityse. *Palyginus su ankstesniais metais, ženkliai sumažėjo programoje dalyvaujančių pedagogų skaičius.* Kaip pagrindinę nenoro įgyvendinti socialines ir emocines vaikų kompetencijas ugdančias programas priežastis pedagogai įvardina esamą COVID epidemijos sukeltą situaciją, kurioje pedagogai jaučiasi fiziškai ir emociškai išvargę, perkrauti darbu, nerimaujantys dėl galimų pokyčių darbe ir pan. Šių programų įgyvendinimą jie traktuoja kaip papildomą ir / bet neprivalomą darbą, kuris dažniausiai yra neapmokamas.

Pirmą kartą į programą „Obuolio draugai“ įsitraukę pedagogai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo seminaruose (20 akademinį valandų), kuriuose įgyja programos „Obuolio draugai“ pedagogo kvalifikaciją.

2021-2022 mokslo metų gale *pirmą kartą į programą „Obuolio draugai“ įsitraukusiems pedagogams* bus įteikti įgytą programos „Obuolio draugai“ pedagogo kvalifikaciją paliudijantis pažymėjimai, suteikiantys teisę ir ateityje įgyvendinti programą.

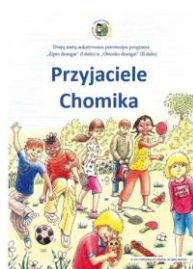
Seminarai pirmą kartą programoje dalyvaujantiems pedagogams vyksta apskričių centruose, kaip taisyklė programos metodiniuose centruose (jų yra 13). Pedagogai dalyvauja seminaruose išdalinti į 4 grupes. Įvadiniai 2021-2022 m.m. programos seminarai praversti nuotoliniu ir kontaktiniu būdais. Seminarus veda 4 programos konsultantai.

2021 m. buvo suplanuoti *kvalifikacijos tobulinimo seminarai programos „Obuolio draugai“ ankstesniais metais paruoštiems darbui programoje pedagogams* Alytaus, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių apskrityse (8 akademinės valandos), tačiau dėl lėšų stokos jie buvo atšaukti. Analogiškuose seminaruose ankstesniais metais kvalifikaciją tobulino Kauno, Marijampolės, Telšių, Tauragės, Utenos ir Vilniaus apskričių pedagogai. Šiuose seminaruose dalyvaujantiems pedagogams yra sukurtas ir publikuotas leidinys „Programa „Obuolio draugai.“ Parama vaikui sudėtingose gyvenimo situacijose. Pedagogo profesinio meistriškumo tobulinimo vadovas“.

Visi programos „Obuolio draugai“ dalyviai aprūpinami būtina programos įgyvendinimui medžiaga ir informacija: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais ir informacine medžiaga; vaikai – dalomosios medžiagos komplektais; programoje dalyvaujančių vaikų tėvai programos informaciniais ir rekomaciniais leidiniais. Paruoštas spaudai ir atspausdintas pratybų sąsiuvinis programoje dalyvaujantiems vaikams „Obuolio draugai. Mano užduotėlių sąsiuvinis“, kurį ugdymo įstaigos gali įsigyti.

Paruošta medžiaga programos „Obuolio draugai“ pedagogams ir joje dalyvaujančių vaikų tėvams, skirta taikyti programą „Obuolio draugai“ nuotoliniu būdu.

Programa „Obuolio draugai“ tautinių mažumų vaikams

Šiais mokslo metais programa „Obuolio draugai“ Lietuvoje įgyvendinama trimis kalbomis: valstybine lietuvių ir dviejų tautinių mažumų kalbomis – lenkų ir rusų.

Lenkų kalba programa įgyvendinama Vilniaus apskrityje 6 ugdymo įstaigose. Programa vyksta 7 vaikų klasėse / grupėse, kuriose ugdomi 121 vaikas. Programą vykdo 7 pedagogai (5 iš jų dalyvauja programoje pirmą kartą).

Rusų kalba programa įgyvendinama Vilniaus apskrityje 7 ugdymo įstaigose. Programa vyksta 14 vaikų klasių / grupių, kuriose ugdomi 245 vaikai. Programą vykdo 14 pedagogų, dalyvaujančių programoje jų pirmą kartą.

Dvejų metų tarptautinės dvejų metų vaikų emocinių ir elgesio problemų prevencijos programos: „Zipio draugai“ (I dalis) ir „Obuolio draugai“ (II dalis), o taip pat ir programos „Zipio draugai“ priedų SUP turintiems vaikams **autorių teisės priklauso programos kūrėjams Partnership for Children** (PFC) – tarptautinei nepelno organizacijai, reziduojančiai Londone. Partnership for Children koordinuoja programos įgyvendinimą pasaulyje. <https://www.partnershipforchildren.org.uk>

2021 metais pasaulio mastu programoje „Zipio draugai“ dalyvavusių ar šiuo metu dalyvaujančių vaikų skaičius perkopė 2 milijonus. Daugiau kaip 1/8 iš jų – Lietuvos vaikai.

Pagal programos kūrėjų Partnership for Children suteiktą **išimtinę licenciją** įgyvendinti dvejų metų vaikų emocinių ir elgesio problemų prevencijos programą: „Zipio draugai“ (I dalis) ir „Obuolio draugai“ (II dalis) **Lietuvoje turi teisę tik viešoji įstaiga „Vaiko labui“**.

Programos „Zipio draugai“ generalinis rėmėjas Lietuvoje - prekybos tinklas

III. Programa „Įveikiame kartu“

Lietuvoje įgyvendinama nuo 2006 metų. Programa skirta 9-11 metų vaikams. Ji vykdoma bendrojo ugdymo mokyklų pradinėse klasėse ir prailgintos dienos grupėse, daugiafunkčiuose centruose, globos namuose ir vaikų dienos centruose. Programa įgyvendinama valstybine lietuvių kalba.

Nuo programos įgyvendinimo pradžios iki šių mokslo metų (įskaitytinai) programos „Įveikiame kartu“ pedagogo kvalifikaciją yra įgiję 3.159 pedagogai. Programos konsultanto kvalifikaciją yra įgiję 10 psichologų.

Programoje dalyvaujančių vaikų statistika pradėta rinkti tik nuo 2011 metų. Nuo tada iki šių mokslo metų įskaitytinai joje yra dalyvavę 45.241 vaikas. 2006 – 2010 programoje „Įveikiame kartu“ dalyvaujančių vaikų statistika nebuvo renkama, tačiau apytiksliais paskaičiavimais tuo periodu joje sudalyvavo ≈ 20 tūkstančių vaikų.

2021 - 2022 mokslo metais programoje „Įveikiame kartu“ dalyvauja 4.225 vaikai. Programą 215 klasių įgyvendina 212 pedagogų iš 91 ugdymo įstaigos. 83 pedagogai ir 17 ugdymo įstaigų dalyvauja programoje pirmą kartą.

83 pirmą kartą į programą „Įveikiame kartu“ įsitraukę pedagogai dalyvauja seminaruose (8 akademinės valandos), kuriuose įgyja programos „Įveikiame kartu“ pedagogo kvalifikaciją. Seminarai pirmą kartą programoje dalyvaujantiems pedagogams vyksta Kauno, Klaipėdos Šiaulių ir Vilniaus miestuose. Juose dalyvauja pedagogai iš artimiausių vietovių. Šiais mokslo metais pedagogai dalyvauja seminaruose išdalinti į 4 grupes. Įvadiniai 2021-2022 m.m. programos seminarai praversti nuotoliniu ir kontaktiniu būdais. Seminarus veda 4 programos konsultantai.

Visi programos dalyviai aprūpinami būtina programos „Įveikiame kartu“ įgyvendinimui medžiaga ir informacija: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais ir informacine medžiaga; vaikai – dalomosios medžiagos komplektais; programoje dalyvaujančių vaikų tėvai - programos metodine medžiaga, skirta tėvams, ir informaciniais leidiniais.

Programos „Įveikiame kartu“ autoriaus teisės priklauso viešajai įstaigai „Vaiko labui.“

Kita veikla, kurią VAIKO LABUI vykds 2021 metais

VšĮ „Vaiko labui“ [internetinėje svetainėje www.vaikolabui.lt](http://www.vaikolabui.lt) pastoviai pristatoma aktualiausia informacija apie visas mūsų įgyvendinamas programas - dvejų metų tarptautinę ankstyvosios prevencijos programą: „Zipio draugai“ ir „Obuolio draugai“, mūsų autorinę programą „Įveikiame kartu“ - ir visus įgyvendinamus projektus. Interneto svetainėje pateikiama informacija pastoviai atnaujinama, aktualizuojama.

2021 metais buvo išleista knyga „Programa „Zipio draugai“ Lietuvoje 2000-2020“, skirta programos „Zipio draugai“ dvidešimtmečiui Lietuvoje. Knygoje pristatyti programos raidos Lietuvoje istorija ir svarbiausi programos tyrimai užsienio ir mūsų šalyje, pateiktas originalių Lietuvoje sukurtų programos leidinių sąrašas, statistika bei kita naudinga ir įdomi informacija.

Knygos egzempliorius išsiuntėme LR Prezidentui, Vyriausybei, LR Seimo Švietimo komitetui ir ŠMSM. Buvome pakviesti į Prezidentūrą su grupe programos savanorių ir ekspertų aptarti programos „Zipio draugai“ pasiekimų, ateities galimybių ir planų.

Organizavome seminarus programose „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“ ir „Įveikiame kartu“ dalyvaujančių ugdymo įstaigų pedagogams. Seminarų temos parenkamos individualiai išsiaiškinus su ugdymo įstaiga jos poreikius. Ugdymo įstaigose buvo praversti seminarai arba paskaitos šiomis temomis:

1. Suburkime stiprią ir kūrybingą komandą (x2)
2. Kūrybiški būdai stresui mažinti: emocinio perdegimo prevencija ugdymo įstaigoje
3. Sunkūs ir nevaldomi vaikai-mūsų didieji mokytojai. (x2)
4. „Z kartos vaikai, hiperaktyvūs ar indigo? Kaip kūrybiškai drausminti šiuolaikinius vaikus?“ (x 2)
5. Konfliktas ar patyčios?

Seminarai organizuojami komerciniais pagrindais.

Jau dvylikta kartą įsitraukėme į VšĮ „Vaikų linijos“ inicijuojamą akciją **„BE PATYČIŲ“**. Šioje akcijoje dalyvaujame nuo jos pradžios, t.y. 2009 metų. 2021 kovo mėnesį vyko *Sąmoningumo didinimo mėnuo BE PATYČIŲ*. Šių metų akcijos moto ***„Praleisk progą tyčiotis“***. Akcijos vykdytojai kreipėsi į patyčių iniciatorius, kviesdama juos laiku sustoti ir nepasityčioti, neparašyti žeminančio komentaro, nepasakyti kitus skaudinančios replikos, kai kyla toks impulsas.

Visą kovo mėnesį švietimo ir ugdymo įstaigos buvo kviečiamos savo bendruomenėse vykdyti veiklas, skirtas patyčių prevencijai ir kitokio žeminančio elgesio stabdymui tiek virtualioje erdvėje, tiek realioje aplinkoje.

Siūlėme ugdymo įstaigoms, dalyvaujančioms mūsų įgyvendinamose programose, pradėti kurti arba tęsti ankstesniais metais pradėtą klasės dienoraštį „Draugystės knyga“ – visiems drauge diskutuoti, kaip jie išaugo ir pasikeitė, kaip išmoko vertinti draugą ir draugystę, padėti greta esančiam draugui, kaip keitėsi vaikų klasės santykiai, ...

Ugdymo įstaigoms pateikėme rekomendacinio pobūdžio temas ir jų aptarimo planą kiekvienai *Sąmoningumo didinimo mėnesio BE PATYČIŲ* savaitei. Pateikėme idėją, ką būtų galima aptarti su klase.

Akcijos dalyvių, atsiliepusių į kvietimą prisidėti prie mūsų inicijuotų veiklų aprašėme VAIKO LABUI interneto svetainėje <https://www.vaikolabui.lt/savaite-be-patyciu-2021/>

Bendradarbiaujame su kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis vaikų psichikos sveikatos, vaiko teisių, žmogaus teisių ir vaiko gerovės srityse.

Esame dviejų nevyriausybinių organizacijų ir nepriklausomų ekspertų koalicijų, siekiančių įtakoti sprendimus priimančių institucijų nutarimus ir veiksmus koalicijų veiklos lauko klausimais, nare:

- ✓ *Neformalios nevyriausybinių organizacijų už vaiko teises koalicijos*, skatinančios tinkamą visų vaiko teisių įgyvendinimą ir apsaugą;
- ✓ koalicijos „*Psichikos sveikata 2030*“, siekiančios padėti mums tapti visuomene, kurioje vertinama psichikos sveikata, užtikrinamas žmogaus orumas bei tinkamai apsaugomos visos žmogaus teisės ir laisvės.

Taip pat dalyvaujame *Lietuvos socialinio emocinio ugdymo asociacijos* veikloje.

Ačiū už Jūsų laiką ir dėmesį!

Ataskaitą paruošė Aurelija Okunauskienė
VŠĮ „Vaiko labui“ direktorė

Daugiau informacijos:

Šv. Ignoto g. 5 – 258, 01144 Vilnius
mob. tel.: +370 (699) 20 223
el. paštas: aurelija.ok@vaikolabui.lt
www.vaikolabui.lt

Pridedami priedai:

1. Programos „Zipio draugai“ statistika (6 lapai);
2. Programos „Obuolio draugai“ statistika (5 lapai);
3. Programos „Įveikiame kartu“ statistika (2 lapai).
4. Programų „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“ ir „Įveikiame kartu“ metodiniai centrai. 2020 - 2022 m. (2 lapai).
5. Programa „Zipio draugai“ pasaulyje 2021 metais (1 lapas).
6. Programa „Obuolio draugai“ pasaulyje 2021 metais (1 lapas).